

ФОЛЬКЛОР ДАВНІХ СЛОВ'ЯН



Багата усна народна творчість доби Київської Русі бере витoki в далекому минулому східних слов'ян ще доісторичних часів. До нас дійшли здебільшого зафіксовані давніми пам'ятками писемності перекази й легенди, дружинні, святкові, весільні пісні, билини, колядки, прислів'я й приповідки, магічні заклинання й замовляння.

Народні перекази

Спочатку виникали родоплемінні, етногенетичні перекази, в яких міфи про божественних і тотемних пращурів поєднувалися з реальними спогадами про родоначальників і племінних вождів, про переселення родів і племен та створення їх союзів. Такі родові перекази східних слов'ян можна датувати кінцем V — першою половиною IX ст.

Кий, Щек, Хорив і Либідь (мініатюра Радзивіллівського літопису)



У другій половині IX—X ст. складались історичні перекази. У них виступали вже не рід і плем'я, а народність і держава. Міфічні або напівміфічні герої у них поступаються місцем реальним історичним особам.

Билини

Дожили в усній традиції до ХХ ст. «Художнім літописом» боротьби східних слов'ян проти ворогів Київської Русі (насамперед степових кочовиків) називають билини фольклористи. Одними з найдавніших, найбільших за обсягом і найвартісніших у художньому та історичному планах є билини Київського, або Володимирового, циклу.

Сюжети, образи й історичне тло цих билин пов'язані із столярним градом Києвом і його князем Володимиром «Красне Сонечко» Билини київського циклу склались у Х—ХІ ст, по свіжих слідах оспіваних у них подій.

Билини про Іллю Муромця



Інші цикли билин (Галицькі, Новгородські і т.д.)

У них так само, як і в київських, майже не відбилися ні конкретні історичні події, ні реальні історичні персонажі. Адже князь Володимир Святославич і його дядько Добриня у билинах є швидше символами, ніж живими людьми. У билинах ми не зустрінемо ні Аскольда з Діром, ні Ігоря з Ольгою, ні навіть Святослава, неначе самою природою створеного для оспівування в билинному епосі.

І все ж таки фольклор можна вважати якоюсь мірою історичним джерелом, хоча й дуже своєрідним. Гіперболічні перебільшення, ірреальність персонажів, легендарність оповідей та інші риси художнього вимислу не варто вважати підставою для заперечення зв'язку билин і переказів з історичною дійсністю. Їх головна особливість і цінність полягає у тому, що вони відбивають саму сутність історичних подій і явищ, їх оцінку і тлумачення народом. У билинному епосі закріплювалася пам'ять про історичні події й цілі епохи східнослов'янської історії, особливо важливі з погляду народного розуміння.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

Видайчук Катерина 1 група, II
курс